VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

ARCHEOLOGIENOTA
MET BEPERKTE SAMENSTELLING

VERSLAG VAN RESULTATEN

VINDERHOUTSE BOSSEN
RECREATIEVE STRUCTUREN

COLOFON

Titel

Archeologienota met beperkte samenstelling. Verslag van resultaten.
Vinderhoutse Bossen Recreatieve Structuren

Auteur

Elisabeth Van Besien (OE/ERK/Archeoloog/2019/00031)

Opdrachtgever

VLM Regio West, Vestiging Gent
Virginie Lovelinggebouw
Koningin Maria Hendrikaplein 70 bus 75, 9000 Gent

Projectcode

2024B355 bureauonderzoek

Erfgoedloket

https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/28975

Plaats en datum

Gent, juni 2024

INHOUD

Colofon 2

1 Inleiding 4

1.1 Administratieve gegevens 4
1.2 Kader van de werken 5
1.3 Bestaande toestand 7
1.4 Geplande werken 12
1.4.1 Locatie 1 13
1.4.2 Locatie 2 24
1.5 Archeologische voorkennis 30
1.6 Onderzoeksopdracht 30
1.7 Werkwijze 31

2 Resultaten 31

2.1 Algemene situering 31
2.2 Archeologische situering 35
2.3 Impactanalyse 37

3 Synthese en gemotiveerde verwachting 39

Bibliografie 40

Lijst van figuren 40

Bijlages 41

1 INLEIDING

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	2024B355
Wettelijk depot	VLM – D/2016/6375/3
Auteur	Elisabeth Van Besien (OE/ERK/Archeoloog/2019/00031)
Locatie projectgebied	Vinderhoutse Bossen, Stad Gent (zuidelijke deel) en gemeente Lievegem (noordelijk deel)
Lambertcoördinaten	X_{min}: 98157 m en X_{max}: 100095,5 m
	Y_{min}: 195512,4 m en Y_{max}: 197508,3 m
Kadaster	zie percelenlijst in bijlage
Opp. betrokken percelen	circa 290 ha
Opp. bodemingreep	circa 3000 m²
Datum onderzoek	juni 2024

1.2 KADER VAN DE WERKEN

De Groenpool Vinderhoutse Bossen is één van de vijf groenpolen aan de rand van Gent, een groot recreatie- en natuurgebied aan de overgang van stad naar platteland.

Het projectgebied (±260 ha) ligt ten noordwesten van de stadskern van Gent en ten noordwesten van de groenpool Bourgoyen-Ossemeersen. Het noordelijk deel van het project ligt op het grondgebied van de gemeente Lievegem, het zuidelijk deel ligt op het grondgebied van de Stad Gent. Het kanaal Gent - Oostende en de Brugse Vaart vormen respectievelijk de noord- en oostgrens van het gebied. In het zuiden wordt de grens van oost naar west gevormd door Zuidbroek, Beekstraat, Ringvaart, Leegte, Mariakerksesteenweg en Boskeetstraat. De Gavergrachtstraat en de Drongensesteenweg vormen de westelijke grens van het plangebied.

1 Situering van het projectgebied met 2 locaties op de orthofoto © AIV+VLM.

Deze omgevingsvergunningsaanvraag betreft het uitvoeringsdossier 'Recreatieve inrichting' van het landinrichtingsplan Vinderhoutse Bossen. Het omvat de verbetering van verschillende weginfrastructuren binnen het inrichtingsplan Vinderhoutse Bossen. De uitvoering situeert zich binnen het projectgebied deels op bestaand openbaar domein en deels op private percelen. Het projectgebied ligt volledig binnen de perimeter van het vastgesteld landschapsrelict "de vallei van de Oude Kale, Vinderhoutse Bossen en Slindonk"[1].

De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft, bedraagt meer dan 3000 m² en de totale oppervlakte van de vergunningsplichtige ingreep in de bodem beslaat meer dan 1000 m². Volgens art. 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet is de opmaak en melding van een archeologienota voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen verplicht.

In 2019 werd al een archeologienota opgemaakt voor de inrichting van het onthaalportaal Leeuwenhof net ten zuiden van het huidige projectgebied.[2] In de zomer van 2021 zijn de inrichtingswerken van dit deelproject uitgevoerd.

[1] INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2024: Vallei van de Oude Kale, Vinderhoutse Bossen en Slindonk [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135387.

[2] Vooronderzoek Gent Portaal Leeuwenhof zie https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/10127.

1.3 BESTAANDE TOESTAND

Bij deze werken worden bestaande wandel- en fietsverbindingen onderhouden, hersteld en verbeterd. Slechts enkele stukken zijn werkelijk nieuw en worden aangelegd in akkerland, weiland en de Vinderhoutse Bossen.

Op onderstaande figuur wordt de nummering van de paden aangegeven.

2 Nummering paden © AIV+VLM.

3 Zicht op pad 2A en 2B (BA_locatie 1_F_B_F1 en F2).

4 Zicht op de oude dreef (BA_locatie 1_F_B_F3).

5 Zicht op de akker waar het pad 3B komt (BA_locatie 1_B_F5 en F7).

6 Bestaande toestand ter hoogte van pad 6, een nieuw aan te leggen pad (BA_locatie 1_F_B_F10 en F12).

7 Toegang tot pad 7 vanop de Bosstraat (BA_locatie 1_F_B_F13).

8 Betonbrug die zal vervangen worden tussen pad 21/22 en 23 (BA_locatie 1_F_B_F18).

9 Te dempen laagte op de aansluiting van pad 26 op 23 (BA_locatie 1_F_B_F19).

10 Locatie van de nieuwe houten brug (BA_locatie 1_F_B_F25).

1.4 GEPLANDE WERKEN

De werken zijn gericht op de verbetering van bestaande paden en de invulling van ontbrekende verbindingen. Hieronder wordt per pad aangegeven wat deze werken precies inhouden.

Op de plannen nieuwe toestand worden in functie van de watertoets langsheen de paden op verschillende plaatsen infiltratiezones aangegeven. Hier wordt de uitgekofferde grond verwerkt bij de vlakke aanvulling van de wegbermen ifv infiltratie. In deze zones wordt niet gegraven.

11 Het projectgebied met aanduiding van locaties 1 en 2 en de geplande werken gesitueerd op Cartoweb © AIV+VLM.

1.4.1 Locatie 1

1.4.1.1 Pad 2A

Het bestaande pad met kasseivleugel tegenaan de Gavergrachtstraat wordt onderhouden volgens typeprofiel B2. Het baanbed wordt geprofileerd, verdicht en aangevuld met een steenslagverharding met een gemiddelde dikte van 10cm. Nadien wordt alles ingefreesd tot maximaal 5cm diep en geëffend met gebiedseigen grond. Waar het pad een bestaande gracht kruist, wordt een inbuizing vervangen door een nieuwe buis.

12 Typeprofiel B2 'BA_Addendum B22_PRT_N_B2'

1.4.1.2 Pad 2B

Het bestaande smal aarden wandelpad wordt heraangelegd volgens het typeprofiel B1. Het baanbed wordt geprofileerd, verdicht en aangevuld met een steenslagverharding met een gemiddelde dikte van 20cm. Nadien wordt alles ingefreesd tot maximaal 5cm diep en geëffend met gebiedseigen grond. Waar nodig wordt op aanwijzen van de leidend ambtenaar plaatselijk de teelaarde uitgegraven (gemiddeld 20cm dik). Aan één zijde wordt langsheen het pad akkerpalen geplaatst.

13 Typeprofiel B1 'BA_Addendum B22_PRT_N_B1'

14 Situering van pad 2B op de recentste orthofoto © AIV+VLM.

1.4.1.3 Pad 3A

De oude dreef wordt omgevormd tot een nieuwe dreef met fiets-/wandelpad met behoud van toekomstbomen maar rooi van dode bomen, ecosnoei van afstervende bomen en afzetten van hakhoutstoven. Jonge waardevolle inheemse bomen worden daarbij zoveel mogelijk gespaard. Op de bestaande dreef in slechte staat, wordt hiervoor een nieuwe toplaag in steenslag aangebracht volgens typeprofiel A5. De aanwezige vegetatie en graszodes worden zo oppervlakkig mogelijk verwijderd, daarna wordt een drukverdelend geogrid geplaatst, opgevuld met bomengranulaat en afgewerkt met een toplaag in steenslag. Alle werken gebeuren in ophoging.

Op de aansluiting met de Gavergrachtstraat wordt de bestaande verharding opgebroken en vervangen door een nieuwe kasseivleugel (33m²), hier wordt ook een infozuil geplaatst.

15 Typeprofiel kasseiverharding 'BA_Addendum B22_PRT_N_KASSEIVERHARDING'

16 Typeprofiel A5 'BA_Addendum B22_PRT_N_A5'

1.4.1.4 Pad 3B

Pad 3B is een volledig nieuw pad en wordt aangelegd op een voormalige akker volgens typeprofiel A1. De teelaarde wordt verwijderd (gemiddeld 25cm dik) om dan het pad in steenslag met onderfundering op geotextiel aan te leggen. Het nieuwe pad komt hoger dan het bestaande maaiveld, de bermen worden aangevuld. Langsheen het pad worden aan één kant akkerpalen geplaatst.

Waar het pad een bestaande publieke gracht kruist, wordt een inbuizing vervangen door een nieuwe buis en wordt een stukje gracht open gelegd.

Net ten zuiden van deze kruising wordt een kleine uitgraving gerealiseerd ter compensatie van de ophoging van het pad. De uitgraving is circa 210m² groot en maximaal 40cm diep (52m³).

17 Situering van pad 3B met aanpalende infiltratiezone op de recentste orthofoto © AIV+VLM.

18 Typeprofiel A1 'BA_Addendum B22_PRT_N_A1'.

19 Situering van de uitgraving ter compensatie van de ophoging langsheen pad 3B 'BA_Addendum B20_P_N'.

1.4.1.5 Pad 4A

Op de aansluiting met de Heiebreestraat wordt de bestaande verharding in steenslag opgebroken en vervangen door een nieuwe kasseivleugel (47m²), hier wordt ook een infozuil geplaatst.

Het bestaande twee-sporenpad wordt onderhouden volgens typeprofiel A4. Indien nodig wordt de bestaande onderfundering gefreesd en verdicht om daarna een nieuwe toplaag in steenslag aan te brengen.

20 Typeprofiel A4 'BA_Addendum B22_PRT_N_A4'

1.4.1.6 Pad 4B

Het bestaande pad wordt onderhouden volgens typeprofiel A4. Indien nodig wordt de bestaande onderfundering gefreesd en verdicht om daarna een nieuwe toplaag in steenslag aan te brengen. Langsheen het pad wordt de houtkant plaatselijk opgesnoeid.

1.4.1.7 Pad 4C

Het bestaande aarden pad wordt vervangen door een nieuw pad volgens typeprofiel A1 (zie figuur onder pad 3B). De toplaag wordt verwijderd (gemiddeld 25cm dik) om dan het pad in steenslag met onderfundering op geotextiel aan te leggen. Het nieuwe pad komt hoger dan het bestaande maaiveld, de bermen worden aangevuld.

Ter hoogte van het knooppunt met pad 3B, 4D1 en 6 (aan het Onument), wordt een deel van de bestaande gracht gedempt om het pad 6 te kunnen realiseren. Ter compensatie wordt de gracht over een lengte van ongeveer 12m verbreed om een infiltratiezone te creëren. Aan de andere kant van het pad wordt een infolessenaar en 4 fietsbalken in het gras geplaatst.

21 Situering van de geplande werken op de orthofoto @ VLM+AIV.

22 Bestaande (met de te dempen grachten) en nieuwe toestand ter hoogte van de kruising van pad 3b, 4c, 4d1 en 6 uit 'BA_Addendum B20_P_B en N'.

23 Dwarsprofiel 4.1 doorheen het pad 4C en de plaatselijke te verbreden gracht (groen ingekleurd).

1.4.1.8 Pad 4D1

Het bestaande grazig pad wordt over een lengte van 78m verbeterd volgens het typeprofiel C3. De toplaag wordt verwijderd (gemiddeld 25cm) om dan een grazig pad met steenslagfundering en onderfundering op geotextiel aan te leggen. Het nieuwe pad komt hoger dan het bestaande maaiveld, de bermen worden aangevuld. Om dit pad te kunnen realiseren, wordt de bestaande gracht over een lengte van 28m wat opgeschoven.

24 Typeprofiel C3 'BA_Addendum B22_PRT_N_C3'

25 Bestaande (met de te dempen grachten) en nieuwe toestand ter hoogte van de kruising van pad 3b, 4c, 4d1 en 6 uit 'BA_Addendum B20_P_B en N'.

1.4.1.9 Pad 4D2

Het bestaande grazige pad wordt hier onderhouden volgens typeprofiel C1. Waar nodig worden putten gevuld en de toplaag verdicht.

26 Typeprofiel C1 'BA_Addendum B22_PRT_N_C1'

1.4.1.10 Pad 5

Op de aansluiting met de Heiebreestraat wordt de bestaande verharding in steenslag opgebroken en vervangen door een nieuwe kasseivleugel (49m²).

Het bestaande twee-sporenpad wordt onderhouden volgens typeprofiel A4. Indien nodig wordt de bestaande onderfundering gefreesd en verdicht om daarna een nieuwe toplaag in steenslag aan te brengen.

1.4.1.11 Pad 6

In het verlengde van pad 3B wordt het nieuwe pad doorgetrokken op een voormalige akker en weiland volgens profieltype A1. Pad 6 wordt 216m lang. De teelaarde wordt verwijderd (gemiddeld 25cm dik) om dan het pad in steenslag met onderfundering op geotextiel aan te leggen. Het nieuwe pad komt hoger dan het bestaande maaiveld, de bermen worden aangevuld.

27 Situering van het aan te leggen pad 6 op de orthofoto © VLM+AIV.

1.4.1.12 Pad 7

Op de aansluiting met de Bosstraat wordt de bestaande verharding in steenslag opgebroken en vervangen door een nieuwe kasseivleugel (41m²).

Het bestaande pad wordt onderhouden volgens typeprofiel A4. Indien nodig wordt de bestaande onderfundering gefreesd en verdicht om daarna een nieuwe toplaag in steenslag (in ophoging) aan te brengen.

1.4.1.13 Pad 8

Het bestaande grazige pad wordt indien nodig plaatselijk opgevuld en waar nodig wordt de bomen opgesnoeid. Om de aansluiting met de Bosstraat te verbeteren wordt het pad hier opgehoogd, met een inbuizing voor de bestaande gracht.

28 Profiel 8.1 door de ophoging op de aansluiting pad 8 en Bosstraat.

1.4.1.14 Pad 25

Het bestaande grazige pad wordt indien nodig plaatselijk opgevuld en waar nodig wordt de bomen opgesnoeid.

1.4.2 Locatie 2

1.4.2.1 Pad 15

Pad 15 vormt de verbinding tussen pad 27 en een bestaand wandelpad, sluit aan op de nieuwe houten brug over de Lieve en wordt aangelegd tussen de bomen volgens typeprofiel A1. De teelaarde wordt verwijderd (gemiddeld 25cm dik) om dan het pad in steenslag met onderfundering op geotextiel aan te leggen. Het nieuwe pad komt hoger dan het bestaande maaiveld, de bermen worden aangevuld. Hier wordt ook een rustplek ingericht op een betonsokkel van circa 4 op 5m.

29 Situering van de geplande werken ter hoogte van pad 15 op de orthofoto © AIV+VLM.

1.4.2.2 Pad 21

Op de aansluiting met de Schouwbroekstraat wordt de bestaande verharding in steenslag opgebroken en vervangen door een nieuwe kasseivleugel (21m²). De rest van het pad blijft ongewijzigd op wat plaatselijk onderhoud na.

1.4.2.3 Pad 22

De bestaande betonbrug over de Merebeek tussen pad 21/22 en 23 wordt vervangen door een nieuwe betonbrug op dezelfde plaats. De oude betonbrug wordt afgebroken en herbouwd als betonnen plaatbrug op betonnen funderingszolen zodat wandelaars, fietsers, paarden en kleinere beheervoertuigen vlot en veilig de waterloop kunnen kruisen. Onder de brug beschermen schanskorven op houten perkoenpalen de oevers, op de bodem wordt stortsteen voorzien.

Hier worden ook een infolessenaar en 4 fietsbalken geplaatst. Het pad zelf blijft ongewijzigd op wat plaatselijk onderhoud na.

30 Aanzicht nieuwe beton brug uit 'BA_addendum_B22_C_N_Betonbrug'.

1.4.2.4 Pad 23

Onderhoud van het bestaande pad volgens typeprofiel B3, laagtes en putten worden gevuld en daarna wordt de aangevulde grond tot 15cm diep ingefreesd.

31 Typeprofiel B3 'BA_Addendum B22_PRT_N_B3'

1.4.2.5 Pad 24

Op de aansluiting met de Bosstraat wordt het bestaande aarden pad vervangen door een gefundeerde laadzone (typeprofiel B1) van circa 90m² groot. Het baanbed wordt geprofileerd, verdicht en aangevuld met een

steenslagverharding met een gemiddelde dikte van 20cm. Nadien wordt alles ingefreesd tot maximaal 5cm diep en geëffend met gebiedseigen grond. Waar nodig wordt op aanwijzen van de leidend ambtenaar plaatselijk de teelaarde uitgegraven (gemiddeld 20cm dik). Aan één zijde wordt langsheen het pad akkerpalen geplaatst. Het vervolg van het pad blijft ongewijzigd.

32 Situering van pad 24 op de recentste orthofoto © AIV+VLM.

33 Laadzone ter hoogte van de aansluiting op de Bosstraat, de blauwe zone=infiltratiezone hier worden geen werken uitgevoerd (BA_addendum B20_P_N)

1.4.2.6 Pad 26

Onderhoud van het bestaande pad volgens typeprofiel B3, laagtes en putten worden gevuld en daarna wordt de aangevulde grond tot 15cm diep ingefreesd.

Op de aansluiting met pad 23 wordt plaatselijk een laagte opgehoogd.

1.4.2.7 Pad 27

Een bestaand smal aarden pad wordt verbeterd volgens typeprofiel A3. Graszoden worden verwijderd. Het bestaande baanbed wordt geprofileerd en verdicht, opgehoogd met een steenslagfundering van gemiddeld 13cm dik en afgewerkt met een toplaag in steenslag van 7cm dik. Het nieuwe pad ligt boven het bestaande maaiveld, de bermen worden aangevuld.

34 Typeprofiel A3 'BA_Addendum B22_PRT_N_A3'

Waar het pad de Lieve kruist wordt een nieuwe houten brug op twee prefab betonsokkels geplaatst. De landhoofden zijn vervaardigd uit beton, de draagstructuur bestaat uit stalen liggers, het loopvlak en de leuning worden afgewerkt met houten planken. Onder de brug beschermen schanskorven op houten perkoenpalen de oevers, op de bodem wordt stortsteen voorzien.

35 Aanzicht nieuwe houten brug uit ‘BA_addendum_B22_C_N_Houten brug’.

1.4.2.8 Pad 28A

Op de aansluiting met de Bosstraat wordt de bestaande verharding in steenslag opgebroken en vervangen door een nieuwe kasseivleugel (9,4m²).

Onderhoud van het bestaand pad volgens typeprofiel A4. Indien nodig wordt de bestaande onderfundering gefreesd en verdicht om daarna een nieuwe toplaag in steenslag aan te brengen.

1.4.2.9 Pad 28B

Een bestaand smal aarden pad tussen de bomen wordt verbeterd volgens typeprofiel A3. Graszoden worden verwijderd. Het bestaande baanbed wordt geprofileerd en verdicht, opgehoogd met een steenslagfundering van gemiddeld 13cm dik en afgewerkt met een toplaag in steenslag van 7cm dik. Het nieuwe pad ligt boven het bestaande maaiveld, de bermen worden aangevuld.

36 Zicht op de bestaande toestand ter hoogte van pad 28B.

1.5 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Voor het projectgebied is er geen archeologische voorkennis.

1.6 ONDERZOEKSOPDRACHT

Het bureauonderzoek heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de mogelijke aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het projectgebied, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het projectgebied moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen.

1.7 WERKWIJZE

Het assessment van de archeologienota bleef beperkt omdat kon worden aangetoond dat de geplande werken geen of slechts een minimale bodemimpact zullen hebben en er weinig potentieel op kenniswinst is. Het assessment bestaat uit een korte situering van het projectgebied in zijn omgeving vandaag en op historische kaarten, en de confrontatie met de geplande werken.

Voor het bureauonderzoek werd onder andere gebruik gemaakt van de archeologische inventaris opgemaakt door de UGent voor het Landinrichtingsproject "Leie en Schelde- Zone1" in opdracht van de VLM. Deze inventaris dateert al van 1999 maar werd aangevuld met de informatie die terug te vinden is op de website van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in recente publicaties. De archeologische kennis van het projectgebied is gebaseerd op de gegevens beschikbaar in de Centrale archeologische inventaris. Er is ook gebruik gemaakt van de informatie verwerkt in de bureauonderzoeken van archeologienota's opgemaakt in functie van werken in de (ruimere) omgeving. Het historische kaartmateriaal te vinden op de verschillende geoportalen van de Vlaamse Overheid werd geraadpleegd.

2 RESULTATEN

2.1 ALGEMENE SITUERING

Het projectgebied ligt grotendeels binnen de grenzen van het vastgestelde landschapsrelict Vallei van de Oude Kale, Vinderhoutse Bossen en Slindonck[3]. Een gebied met een grote natuurwetenschappelijke en archeologische waarde als getuige van de laat-glaciale en vroeg-holocene geomorfologische processen in de landschapsgenese van Zandig Vlaanderen. Het projectgebied ligt volgens de traditionele landschappenkaart in de zandleem- en leemstreek net ten zuiden van de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei.

Op het DTM is te zien dat het projectgebied in een laaggelegen gebied is gesitueerd. De Vinderhoutse Bossen zijn aangelegd bovenop een oud meer dat nu nog als een moeraskalkdepressie aanwezig is en als mLfp op de bodemkaart ingetekend werd. Een zeer natte zandleembodem zonder profiel met mergel op geringe diepte (ondieper dan 75 cm). De geplande werken situeren zich hoofdzakelijk in matig natte tot matig droge lichte zandleembodem met sterk gebrokkelde textuur B horizont Pdc(h) en Pcc(h) en typische alluviale bodems zoals een matig natte zandleembodem zonder profiel (Ldp) en een natte zandleembodem zonder profiel (Lep).

[3] https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/10379

37 Situering van het projectgebied op het digitaal hoogtemodel © AIV+VLM.

38 Situering van de geplande werken op de bodemkaart © AIV+VLM.

Op de kaart van Ferraris is binnen het projectgebied amper bebouwing aanwezig. Het gebied ten westen van de Bosstraat wordt voornamelijk door bos en een aantal akkerpercelen ingenomen. Ten oosten van de Bosstraat liggen in de moeraskalkdepressie natte weilanden met laantjes.

39 Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris 1777 © AIV+VLM.

De kaart van Vandermaelen geeft eenzelfde beeld. Verschillende van de natte weilanden zijn ondertussen bebost en vormen samen de Vinderhoutse Bossen. De rest van het projectgebied is nog steeds hoofdzakelijk in gebruik als landbouwgrond. De bewoning bleef geconcentreerd rond de Heiebreestraat.

40 Situering van het projectgebied op de topografische kaart van Vandermaelen (1846-1854) © AIV+VLM.

2.2 ARCHEOLOGISCHE SITUERING

Het vastgestelde landschapsrelict Vallei van de Oude Kale, Vinderhoutse Bossen en Slindonck wordt gekenmerkt door een hoge archeologische potentie. Er zijn archeologische vondsten gekend uit het mesolithicum, neolithicum, de ijzer-, brons- en Romeinse tijd. Deze vondsten situeren zich hoofdzakelijk op de hoger gelegen delen ten zuiden en noorden van het huidige projectgebied.

Volgens de archeologische inventaris opgemaakt door de UGent voor het Landinrichtingsproject “Leie en Schelde- Zone1” uit 1999, situeren de geplande werken zich hoofdzakelijk in zones waarvan de potentie niet kon bepaald worden omdat er onvoldoende archeologische informatie beschikbaar was.

41 Situering van het projectgebied en de geplande werken op de potentiekaart opgemaakt door de UGent in 1999.

De CAI bevat niet veel meer info over het projectgebied. Er liggen slechts een vijftal CAI locaties binnen de perimeter. Ze gaan allen terug op sporen waargenomen op luchtfoto’s tijdens prospectievluchten door de

UGent, het gaat over kuilen en kavelstructuren zonder verdere info (CAI 206491, 206466, 206467, 206491, 206461).

Ten noorden van de Vinderhoutse Bossen ligt het Schouwbroek Kasteel (CAI 970681) uit het midden van de 18de eeuw.

42 CAI locaties binnen het projectgebied en in de onmiddellijke omgeving © AIV+VLM.

2.3 IMPACTANALYSE

De geplande werken bestaan grotendeels uit de verbetering van bestaande steenslagwegen en grazige wandelpaden binnen de bestaande wegbreedtes (2m tot 3m) met geen of slechts een beperkte impact op de bodem. Bij de opmaak van het ontwerp is getracht om het grondverzet tot een minimum te beperken.

Slechts op een aantal plaatsen is wel een impact op de bodem:

Waar een volledige nieuwe verbinding wordt aangelegd (volgens typeprofiel A1: pad 3B, 4C, 6 en 15 en typeprofiel C3: 4D1). De teelaarde wordt hier over een diepte van gemiddeld 25cm uitgegraven. De nieuwe paden worden aangelegd op voormalige akkers, weidegronden en in een bos. De bodem zal hier verstoord worden, steeds volgens een lijnvormig traject met een wegbreedte van 2 tot maximaal 3m.

Ter hoogte van de aansluiting op de wegen, wordt de bestaande verharding vervangen door een nieuwe kasseiverharding. Deze werken gaan maximaal 40cm diep en worden grotendeels uitgevoerd in reeds verstoorde grond.

Bij de aanleg van 2 bruggen zal punctueel tot meer dan 2m diep worden gegraven. Deze verstoring is diep maar heel punctueel. De betonbrug vervangt een bestaande brug.

Bij de plaatsing van akkerpalen en van de recreatieve infrastructuur, zal de bodem ook plaatselijk verstoord worden.

Langsheen pad 3B waar een compenserende infiltratiezone wordt voorzien van circa 210m² groot met een maximale diepte van 40cm, zal de bodem verstoord worden.

In onderstaande tabel wordt per typeprofiel/type werken een overzicht gegeven van de impact op het bodemarchief (uitgedrukt in de maximumdiepte) en de totale oppervlakte van de maatregel:

Typeprofiel/ type werken	Locatie	Diepte	Oppervlakte
A1	3B, 4C, 6 en 15	25cm – mv	210 + 165+ 648 + 126 = 2.279m² in lijnvormig traject
A3	27 en 28B	In ophoging	Geen impact
A4	4A, 4B, 5, 7 en 28A	5 cm – mv	Geen impact
A5	3A	In ophoging	Geen impact
B1	2B en 24	5cm – mv, punctueel 20cm - mv	Punctueel
B2	2A	5 cm - mv	Geen impact
B3	23 en 26	Max. 15cm - mv	Geen tot beperkte impact
C1	4D2	Max. 5cm – mv	Geen impact
C3	4D1	25cm – mv	234m²
Kasseiverharding	3A, 4A, 5, 7, 21 en 28A	Ter vervanging van een bestaande verharding, tot maximaal 40cm - mv	In totaliteit 201,80m² waarvan 194,2m² vervanging bestaande verharding
Vervangen betonnen brug	Tussen 23 en 22	Na afbraak bestaande brug - meer dan 2m – mv	Punctueel
Aanleg nieuwe houten brug	Tussen 27 en 15	Meer dan 2m – mv	Punctueel
Akkerpaal	2B, 3B, 8 en 25	1,4m – mv	Punctueel
Plaatsen recreatieve infrastuctuur	3A, 4A, 4C, 15, 22 en 28B	Maximaal 30cm - mv	Punctueel, in totaliteit +/- 35m²
Infiltratiezone	3B	Maximaal 40cm - mv	210m²
Verbreden gracht	4C	Maximaal 40cm - mv	18m²
Nieuwe gracht	4D1	Maximaal 40cm – mv	28m²
Vervanging inbuizing	Op pad 2a en 3B	Niet dieper dan bestaande inbuizing	Geen impact
Nieuwe inbuizing	Aansluiting pad 8 op Bosstraat	Niet dieper dan bestaande gracht	Geen impact
Dempen bestaande gracht	6 en 4D1	In ophoging	Geen impact
Snoeiwerken	2B	Boven maaiveld	Geen impact
Wegwerken plaatselijke laagte	Pad 26	In ophoging	Geen impact

3 SYNTHESE EN GEMOTIVEERDE VERWACHTING

In het projectgebied is nog niet veel archeologisch onderzoek uitgevoerd. De geplande werken situeren zich in een laag gelegen en erg nat deel van het vastgestelde landschapsrelict Vallei van de Oude Kale, Vinderhoutse Bossen en Slindonck. Het landschapsrelict heeft een grote wetenschappelijke waarde en een grote archeologische potentie. Bewoningssporen worden traditioneel eerder verwacht in gradiëntzones, op donken of op drogere en hoger gelegen gronden zoals die zich ten noorden en zuiden van het projectgebied bevinden. De locaties opgenomen in de CAI bevestigen dit beeld. Ten noorden en zuiden zijn er veel locaties ingetekend, binnen de grenzen van het projectgebied slechts enkele die allen teruggaan op sporen herkend op luchtfoto's. De betekenis van deze sporen blijft onduidelijk maar ze wijzen wel op een enige vorm van menselijke activiteit in het gebied. Mogelijk is er een verband met het oude meer onder de Vinderhoutse Bossen. Volgens de geraadpleegde historische kaarten wordt het projectgebied al lang grotendeels gebruikt als natte weilanden en akkers. Er zijn geen aanwijzingen voor enige vorm van bebouwing.

De impactanalyse toonde aan dat het grootste deel van de geplande werken geen of slechts een beperkte bodemimpact hebben. Vervolgonderzoek ter hoogte van deze werken is niet nodig.

Slechts de paden aangelegd volgens typeprofiel A1 en C3 kunnen een impact hebben op mogelijk aanwezige archeologische sporen. Deze impact heeft echter een lijnvormig karakter met beperkte breedte (2 tot max. 3m breed). Verder onderzoek zou enkel verspreide sporen zonder context kunnen opleveren en biedt weinig potentieel op echte kennisvermeerdering over de occupatiegeschiedenis van het gebied.

Ook de aanleg van de kasseiverharding en de infiltratiezone, kunnen een impact hebben op mogelijk aanwezige archeologische sporen. De oppervlakte van deze verstoringen is echter beperkt en ze liggen sterk verspreid over het projectgebied. Een deel gebeurt bovendien in eerder verstoorde grond. Verder onderzoek zou opnieuw enkel verspreide sporen zonder context kunnen opleveren en biedt weinig potentieel op echte kennisvermeerdering over de occupatiegeschiedenis van het gebied.

Op basis van bovenstaande analyse kunnen we besluiten dat de meeste werken geen impact hebben en verder onderzoek niet nodig is, en dat de kosten van verder onderzoek ter hoogte van de geplande werken met impact niet in verhouding staan tot de mogelijke kenniswinst die dit onderzoek zou kunnen opleveren.

BIBLIOGRAFIE

Agentschap Onroerend Erfgoed: https://geo.onroerenderfgoed.be/

Agentschap Onroerend Erfgoed: https://cai.onroerenderfgoed.be/

Databank Ondergrond Vlaanderen: https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/services.html

Brochure (2005) De Oude Kale, naar een ecologisch herstel van waterloop en vallei, AMINAL-afdeling Water.

Cordemans, K., Rondelez, P. & Degraeve, B. (1999) Archeologische inventaris Landinrichtingsproject "Leie en Schelde - Zone 1" : studie naar de haalbaarheid van het Landinrichtingsproject "Leie en Schelde - zone 1": archeologische studie. Onuitgegeven studie uitgevoerd door de vakgroep Archeologie en Oude Geschiedenis van Europa in opdracht van de VLM.

BAAC Vlaanderen bvba (2024) Vooronderzoek Gent Vinderhoutsedam, archeologienota 29554.

LIJST VAN FIGUREN

1 Situering van het projectgebied met 2 locaties op de orthofoto © AIV+VLM. 5
2 Nummering paden © AIV+VLM. 7
3 Zicht op pad 2A en 2B (BA_locatie 1_F_B_F1 en F2). 8
4 Zicht op de oude dreef (BA_locatie 1_F_B_F3). 8
5 Zicht op de akker waar het pad 3B komt (BA_locatie 1_B_F5 en F7). 9
6 Bestaande toestand ter hoogte van pad 6, een nieuw aan te leggen pad (BA_locatie 1_F_B_F10 en F12). 9
7 Toegang tot pad 7 vanop de Bosstraat (BA_locatie 1_F_B_F13). 10
8 Betonbrug die zal vervangen worden tussen pad 21/22 en 23 (BA_locatie 1_F_B_F18). 10
9 Te dempen laagte op de aansluiting van pad 26 op 23 (BA_locatie 1_F_B_F19). 11
10 Locatie van de nieuwe houten brug (BA_locatie 1_F_B_F25). 11
11 Het projectgebied met aanduiding van locaties 1 en 2 en de geplande werken gesitueerd op Cartoweb © AIV+VLM. 12
12 Typeprofiel B2 'BA_Addendum B22_PRT_N_B2' 13
13 Typeprofiel B1 'BA_Addendum B22_PRT_N_B1' 14
14 Situering van pad 2B op de recentste orthofoto © AIV+VLM. 14
15 Typeprofiel kasseiverharding 'BA_Addendum B22_PRT_N_KASSEIVERHARDING' 15
16 Typeprofiel A5 'BA_Addendum B22_PRT_N_A5' 15
17 Situering van pad 3B met aanpalende infiltratiezone op de recentste orthofoto © AIV+VLM. 16
18 Typeprofiel A1 'BA_Addendum B22_PRT_N_A1'. 17
19 Situering van de uitgraving ter compensatie van de ophoging langsheen pad 3B ‘BA_Addendum B20_P_N’. 17
20 Typeprofiel A4 'BA_Addendum B22_PRT_N_A4' 18
21 Situering van de geplande werken op de orthofoto @ VLM+AIV. 19

22 Bestaande (met de te dempen grachten) en nieuwe toestand ter hoogte van de kruising van pad 3b, 4c, 4d1 en 6 uit 'BA_Addendum B20_P_B en N'. 20
23 Dwarsprofiel 4.1 doorheen het pad 4C en de plaatselijke te verbreden gracht (groen ingekleurd). 20
24 Typeprofiel C3 'BA_Addendum B22_PRT_N_C3' 21
25 Bestaande (met de te dempen grachten) en nieuwe toestand ter hoogte van de kruising van pad 3b, 4c, 4d1 en 6 uit 'BA_Addendum B20_P_B en N'. 21
26 Typeprofiel C1 'BA_Addendum B22_PRT_N_C1' 22
27 Situering van het aan te leggen pad 6 op de orthofoto © VLM+AIV. 23
28 Profiel 8.1 door de ophoging op de aansluiting pad 8 en Bosstraat. 24
29 Situering van de geplande werken ter hoogte van pad 15 op de orthofoto © AIV+VLM. 25
30 Aanzicht nieuwe beton brug uit 'BA_addendum_B22_C_N_Betonbrug'. 26
31 Typeprofiel B3 'BA_Addendum B22_PRT_N_B3' 26
32 Situering van pad 24 op de recentste orthofoto © AIV+VLM. 27
33 Laadzone ter hoogte van de aansluiting op de Bosstraat, de blauwe zone=infiltratiezone hier worden geen werken uitgevoerd (BA_addendum B20_P_N) 27
34 Typeprofiel A3 'BA_Addendum B22_PRT_N_A3' 28
35 Aanzicht nieuwe houten brug uit 'BA_addendum_B22_C_N_Houten brug'. 29
36 Zicht op de bestaande toestand ter hoogte van pad 28B. 30
37 Situering van het projectgebied op het digitaal hoogtemodel © AIV+VLM. 32
38 Situering van de geplande werken op de bodemkaart © AIV+VLM. 32
39 Situering van het projectgebied op de kaart van Ferraris 1777 © AIV+VLM. 33
40 Situering van het projectgebied op de topografische kaart van Vandermaelen (1846-1854) © AIV+VLM. 34
42 Situering van het projectgebied en de geplande werken op de potentiekaart opgemaakt door de UGent in 1999. 35
41 CAI locaties binnen het projectgebied en in de onmiddellijke omgeving © AIV+VLM. 36

BIJLAGES

Plannen per locatie.
Foto's per locatie.
Percelenlijst.